

Article history:

Received: 16 June 2023

Received in revised form: 1 August 2023

Accepted: 8 October 2023

Published online: 18 December 2024

Identifying and Categorizing the Strategic Components of Sports Diplomacy in Facilitating Iran's International Relations with the Arab Countries of Oman and Bahrain (Persian Gulf Region)

Zohreh Sabzi

Postdoctoral Researcher, Department of Physical Education, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, Iran. Zohreh_sabzi@yahoo.com

Reza Saboonchi

Associate professor, Department of Physical Education, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, Iran
r.saboonchi@iaub.ac.ir

Arash Dousti

Postdoctoral Researcher, Department of Physical Education, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, Iran
E-mail: Arash.dousti@yahoo.com

Article Info

Article type:

Research Article

Keywords:

Diplomacy of Oman and Bahrain, Facilitation of international relations, Hard sports strategies, Soft sports strategies, Sports diplomacy

ABSTRACT

Introduction: The purpose of the research is to identify and categorize the strategic components of sports diplomacy in the international relations between Iran and the Arab region of the Persian Gulf (a study of Oman and Bahrain).

Methods: The current research is a type of mixed research and has two qualitative and quantitative parts. In the qualitative part, interviews were conducted with experts (16 experts) in the field of sports and politics, and the strategic components of sports diplomacy in facilitating relations were extracted with the technique of theme analysis. 70 codes for strategic components were extracted from the interview. In order to check and verify the coding process, Lavsh's validity and experts' opinions were used, which was confirmed according to CVR and CVI values.

Results: The output of the results of this section classified 70 codes extracted from the qualitative section into 14 main components, and in the second stage, the classification of these components into 4 main groups, including the causal conditions (drivers) of sports diplomacy at the international level soft sports strategies (use of human resources in sports); Hard sports strategies (fundamental structural changes in sports) and constructive and positive consequences of sports diplomacy.

Conclusion: According to the obtained results, it can be stated that sports diplomacy can be placed in a more general division, i.e. public and cultural diplomacy. In the age of globalization, the influence of cultural elements on relations between governments has increased greatly, and public and cultural diplomacy in general and sports diplomacy in particular are attracting more attention.

Cite this article: sabzi, Z. , Saboonchi, R. and dousti, A. (2024). Identifying and categorizing the strategic components of sports diplomacy in facilitating Iran's international relations with the Arab countries of Oman and Bahrain (Persian Gulf region). *New Approaches in Sports Mmanagement*, 12(46), 48-65. doi: 10.22034/ntsmj.2024.718997

Publisher: Iranian Scientific Association of Sports Management

Extended Abstract

Introduction

Sports diplomacy is a strategic strategy for a government to reach intellectual, cultural, etc. agreements. Therefore, it is important to identify and categorize its components, especially with Iran's neighbor. Therefore, the aim of the current research is to identify and categorize the components of sports diplomacy in the international communication channels between Iran and the Persian Gulf region (the study is Oman and Bahrain).

Methods

The current research is a type of mixed research and has two qualitative and quantitative parts. In the qualitative part, interviews were conducted with experts (16 experts) in the field of sports and politics, and the strategic components of sports diplomacy in facilitating relations were extracted with the technique of theme analysis. 70 codes for strategic components were extracted from the interview. In order to check and confirm the coding process, Lavshe's validity and experts' opinions were used, which was confirmed according to CVR and CVI values. In the quantitative section, using the output components of the qualitative section, a questionnaire was designed and distributed among the activists in the field of sports and politics in the country. Due to the unknown sample size in this section and according to Cochran's formula, a minimum sample size of 384 people was determined, which was collected and used for exploratory factor analysis. The reliability of the quantitative part was evaluated using composite reliability indices and Cronbach's alpha, and its validity was evaluated using extracted variance (convergent validity). In a small part, exploratory factor analysis techniques were used in SPSS software.

Results

The output of the results of this section classified 70 codes extracted from the qualitative section into 14 main components, and in the second stage, the classification of these components into 4 main groups, including the causal conditions (drivers) of sports diplomacy at the international level; soft sports strategies (use of human resources in sports); Hard sports strategies (fundamental structural changes in sports) and constructive and positive consequences of sports diplomacy.

Conclusion

Using the functions of sports for the development of public cultural diplomacy and appropriate capacity building in the target countries is related to the policies and the macro plan of the governments. Based on this, the aim of this research is to develop a strategic model of sports diplomacy in facilitating Iran's international relations with the Arab countries of Oman and Bahrain (Persian Gulf region). In the context of the results of this research, it can be stated that the causal conditions (drivers) of sports diplomacy at the international level include four components of economic drivers at the international level; cultural drivers at the international level; Technological drivers at the international level and political drivers at the international level are in the model designed as the foundation of the model and have an effect on the rest of the components. In line with the cultural drivers of sports diplomacy, it can be said that having a large, strategic and comprehensive program, long-term cultural policies, a clear strategy in the field of sports and international relations, has opened clear horizons for the society and paved the way for all-round growth and progress for the society.

Keywords: Diplomacy of Oman and Bahrain, Facilitation of international relations, Hard sports strategies, Soft sports strategies, Sports diplomacy

شناسایی و دسته‌بندی مؤلفه‌های راهبردی دیپلماسی ورزش در تسهیل روابط بین‌الملل ایران با کشورهای عربی عمان و بحرین (حوزه خلیج فارس)

پژوهشگر پسادکتری، گروه تربیت بدنی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران. رایانامه: zohreh_sabzi@yahoo.com

زهرا سبزی

دانشیار، گروه تربیت بدنی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران. رایانامه: r.saboonchi@iaub.ac.ir

رضا صابونچی

پژوهشگر پسادکتری، گروه تربیت بدنی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران. رایانامه: Arash.dousti@yahoo.com

آرش دوستی

چکیده

اطلاعات مقاله

مقدمه: دیپلماسی ورزشی به عنوان یک راهبرد استراتژیک برای دستیابی دولت‌ها به توافقات فکری، فرهنگی و ... است. از این رو شناسایی و دسته‌بندی مؤلفه‌های آن مخصوصاً با کشورهای همسایه ایران دارای اهمیت است. از این رو هدف از پژوهش حاضر شناسایی و دسته‌بندی مؤلفه‌های راهبردی دیپلماسی ورزش در تسهیل روابط بین‌الملل ایران با کشورهای عربی حوزه خلیج فارس (مطالعه عمان و بحرین) است.

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

روش: پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های آمیخته و دارای دو بخش کیفی و کمی است. در بخش کیفی با انجام مصاحبه با خبرگان (۱۶ خبره) حوزه ورزش و سیاست، مصاحبه‌هایی صورت گرفت و مؤلفه‌های راهبردی دیپلماسی ورزشی در تسهیل روابط با تکنیک تحلیل تم استخراج شدند. تعداد ۷۰ کد برای مؤلفه‌های راهبردی از مصاحبه استخراج شد. به منظور بررسی و تأیید فرایند کدگذاری از روایی لاوشه و نظرات خبرگان استفاده شد که با توجه به مقادیر CVI و CVR ، این روایی مورد تأیید قرار گرفت. در بخش کمی با استفاده از مؤلفه‌های خروجی بخش کیفی، پرسشنامه طراحی شد و در بین فعالین حوزه ورزش و سیاست در کشور توزیع شد. با توجه به نامعلوم بودن حجم نمونه در این بخش و با توجه به فرمول کوکران، حداقل حجم نمونه ۳۸۴ نفر تعیین شد که گردآوری و برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. پایایی بخش کمی با استفاده از شاخص‌های پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ و روایی آن با استفاده از واریانس استخراج شده (روایی همگرا) مورد ارزیابی قرار گرفتند. در بخش کمی از تکنیک‌های تحلیل عاملی اکتشافی در نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

کلیدواژه‌ها:

تسهیل روابط بین‌الملل، دیپلماسی ورزش، دیپلماسی عمان و بحرین، راهبردهای نرم ورزشی، راهبردهای سخت ورزشی

یافته: خروجی نتایج این بخش ۷۰ کد استخراجی از بخش کیفی را در ۱۴ مؤلفه اصلی دسته‌بندی کرد و در مرحله دوم این مؤلفه‌ها در ۴ گروه اصلی شامل شرایط علی (پیشران‌های) دیپلماسی ورزشی در سطح بین‌الملل؛ راهبردهای نرم ورزشی (استفاده از منابع انسانی در ورزش)؛ راهبردهای سخت ورزشی (تغییرات بنیادی ساختاری در ورزش) و پیامدهای سازنده و مثبت دیپلماسی ورزشی دسته‌بندی شد.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج به‌دست‌آمده می‌توان گفت که دیپلماسی ورزشی را می‌توان در یک تقسیم‌بندی کلی‌تر یعنی دیپلماسی عمومی و فرهنگی قرار داد. در عصر جهانی شدن، تأثیر عناصر فرهنگی بر روابط بین‌دولت‌ها به شدت افزایش یافته است و دیپلماسی عمومی و فرهنگی به طور عام و دیپلماسی ورزشی به طور خاص توجه بیشتری را به خود جلب می‌کند.

استناد: سبزی، زهرا، صابونچی، رضا و دوستی، آرش. (۱۴۰۳). شناسایی و دسته‌بندی مؤلفه‌های راهبردی دیپلماسی ورزش در تسهیل روابط بین‌الملل ایران با کشورهای عربی عمان و بحرین (حوزه خلیج فارس). *رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی*، ۱۲(۴۶)، ۴۸-۶۵. doi: 10.22034/ntsmj.2024.718997

مقدمه

به نظر می‌رسد با توجه به تجربه سایر کشورهای جهان، استفاده از ورزش به عنوان ابزاری تسهیل‌گر در روابط سیاسی، می‌تواند کارگشای بسیاری از مسائل و مصائب ورزش و سیاست باشد. به عنوان مثال روسیه که اوضاع خوبی هم از نظر تعاملات سیاسی ندارد، توانست با برگزاری جام جهانی و میزبانی آن، با کشوری نظیر سوریه و کره شمالی ارتباط برقرار کند و از این ارتباط بهره‌بردار شود. به لحاظ وجود پیوندهای همگرا بین جمهوری اسلامی ایران و عمان و بحرین چنین به نظر می‌رسد که باید همگرایی و همبستگی بین این کشورها روز به روز بیشتر شود. جایگاه و نقش سه کشور جمهوری اسلامی ایران و عمان و بحرین در تصمیمات منطقه‌ای و بین‌المللی، ایجاب می‌کند که به بررسی پیوندهای همگرایی عمیق میان سه کشور پرداخته شود. شناخت عمان و بحرین با توجه به اینکه کشورهای حوزه خلیج فارس در کانون توجه کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای قرار گرفته‌اند حائز اهمیت است (منظمی، ۲۰۲۳). از دیپلماسی ورزشی برای درک تعاملات در طیف وسیعی از تنظیمات حالت‌های سنتی ارتباط، مذاکره و نمایندگی در سایت‌های مختلف استفاده شده است. تنوع زمینه‌ها در این موضوع ویژه، استفاده از عبارت دیپلماسی ورزشی را برای در نظر گرفتن دولت‌های ملی، فدراسیون‌های ورزشی بین‌المللی، باشگاه‌ها یا سازمان‌های خصوصی و نقش ورزشکاران فردی در برخی از حالت‌های دیپلماتیک روشن می‌کند (پوسلیس، جنکین، شری، ۲۰۲۳).

بسیاری از کشورها به طور فزاینده‌ای از ورزش برای بهبود شهرت بین‌المللی خود استفاده می‌کنند. از طریق میزبانی یک رویداد ورزشی یا دستیابی به سطح بالایی از ورزش، دولت‌ها می‌توانند تلاش کنند تا بر نحوه‌ی درک عموم خارجی از کشورشان تأثیر بگذارند. چنین تعهداتی به طور سنتی در محیط‌های ورزشی صورت می‌گرفت. با این حال، ورزش که به عنوان دارایی قدرت نرم در نظر گرفته می‌شود، می‌تواند برای ارتقای ایالت‌ها در طول یک رویداد غیرورزشی نیز مورد استفاده قرار گیرد (گرامولگی، بنسکی، دوسوزی، ۲۰۲۲). از میان مناطق مهم اطراف ایران در آسیای جنوب غربی، منطقه خلیج فارس دارای اهمیت حیاتی برای توسعه، امنیت و منافع ملی ایران است و باید در رأس سیاست خارجی ایران قرار بگیرد. علت این است که خلیج فارس راه اصلی ارتباطی ایران به جهان آزاد، صدور انرژی و واردات کالا و در نهایت امنیت انرژی و نقطه اتصال به آسیای جنوبی و شرقی است. از سوی دیگر حضور فعال در مسائل امنیتی و سیاسی خلیج فارس، عراق و جهان عرب به ایران قدرت بازیگری بالا در مسائل منطقه‌ای و در روابط با قدرت‌های بزرگ می‌دهد (برزگر، ۲۰۲۲). منطقه خلیج فارس و دریای عمان یکی از مناطق ژئوپلیتیک متمایز و مهم در سیاست جهانی، تأثیرات ژرف و تعیین‌کننده‌ای بر محیط سیاسی و مناسبات منطقه‌ای و جهانی داشته است. تکوین این منطقه علاوه بر ایجاد فرصت‌های فراوان در ابعاد مختلف سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، نظامی و زیست‌محیطی برای جمهوری اسلامی ایران با چالش‌ها و تهدیدهای عمده‌ای نیز همراه بوده است. ناآرامی‌های داخلی، اعتراض مردم مسلمان به رژیم‌های حاکم خود، دو جنگ مهم منطقه، اختلافات مرزی و مداخله در امور داخلی یکدیگر و مداخله قدرت‌های فرامنطقه‌ای، همه و همه بیانگر معضل امنیت در این منطقه مهم است.

امروزه منابع تعارضی بین ایران و کشورهای این منطقه از جمله کشور عمان وجود دارد که می‌توان به اختلاف دیدگاه نسبت به مداخله‌گران برون منطقه‌ای و نیاز چتر حمایتی قدرت‌های فرامنطقه‌ای در تمامی ابعاد به لحاظ ظرفیت محدود عمان در توان سیاسی و قدرت نظامی این کشور اشاره کرد (نطاق پور نوری، ۲۰۱۶). در سال ۲۰۱۰ بازی‌های آسیایی ساحلی در کشور عمان، شهر مسقط برگزار شد، کشور عمان امکانات ویژه‌ای از جمله هتل ۴ ستاره برای بازیکنان و مربیان تدارک دیده بود. در این مسابقات ۵۲ مدال طلا توزیع شد که تایلد با ۱۵ مدال طلا سپس چین با ۱۲ طلا و عمان با ۵ طلا در رتبه اول قرار گرفت. امروزه کشورهای حوزه خلیج فارس با استفاده از قدرت و پتانسیل ورزش، سعی در تقویت و توسعه تعاملات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و حتی برندینگ دارند و همچنین در میان کشورهای حوزه خلیج فارس، کشور بحرین یک کشور جزیره‌ای از کشورهای عرب در جنوب خلیج فارس است که ۷۷۸ کیلومتر مربع وسعت دارد، بحرین کشوری با درآمد بالاست. بخشی از انرژی آن توسط عربستان تامین می‌شود. امروزه اقتصاد کشور بحرین وابسته به بانکداری، هواپیمایی موفق و خدمات فرودگاهی، بندرهای مجهز صنعتی، صنایع ساخت و تعمیر کشتی و ناوها می‌باشد. بحرین اولین کشور حوزه خلیج فارس است که نفت در آن اکتشاف شده ولی منابع آن بسیار محدود است در زمینه ورزشی سواحل بحرین بسیار دیدنی است و بسیاری از ورزش‌های آبی در گرمای همیشگی آب خلیج فارس انجام می‌گیرد که قایقرانی و شیرجه در این آب‌ها بسیار متداول است. جایزه بزرگ بحرین یکی از مسابقات قهرمانی فرمول یک است که با حمایت مالی گلف ایر در بحرین برگزار می‌شود.

نخستین دوره این مسابقه در ۴ آوریل ۲۰۰۴ در پیست بین‌المللی بحرین برگزار شد، معمولاً جایزه بزرگ بحرین سومین مسابقه تقویم فرمول یک است. هرچند دو بار زمان آن تغییر یافته است. در فصل ۲۰۰۶ مسابقه بحرین جای جایزه بزرگ استرالیا به عنوان افتتاحیه سنتی را گرفت تا از تداخل میان مسابقه استرالیا و بازی‌های کشورهای مشترک‌المنافع جلوگیری شود. ساخت پیست بین‌المللی بحرین در صخیر در سال ۲۰۰۲ آغاز شد. حمایت داخلی زیادی از پروژه صورت گرفت و آن را آینده‌ای برای نسل بعدی رانندگان بحرینی دانستند. بحرین با چند کشور دیگر منطقه شامل مصر، لبنان و امارات متحده عربی برای میزبانی یک مرحله فرمول یک رقابت داشت. با کامل شدن پروژه، این پیست به مرکز ورزش‌های موتوری در خلیج فارس تبدیل شد و میزبانی چند مسابقه دیگر مانند مسابقات درگ، جی‌تی، فرمول ۳ و سوپرکار وی ۸ را به عهده گرفت. متأسفانه ورزش و بویژه مسابقات فرمول ۱ در بحرین به یک موضوع کاملاً سیاسی تبدیل شده و رژیم نهایت استفاده را از حضور تیم‌ها و برگزارکنندگان مسابقات در آن کشور می‌کند. مقامات بحرین تلاش می‌کنند تا از این مسابقات به عنوان فرصتی برای نشان دادن پیشرفت‌ها استفاده کنند و مدعی شوند که وضعیت حقوق بشر بهبود یافته است، در حالی که همزمان، با تشدید سرکوب‌ها می‌خواهند اطمینان حاصل کنند که وجهه بحرین نزد افکار عمومی تخریب نخواهد شد. کشور بحرین در بالاترین سطح فوتبال خود دارای لیگ برتر فوتبال می‌باشد که شامل ۱۰ باشگاه فوتبال است و هر تیم در مجموع ۱۸ مسابقه بازی می‌کند. فوتبال پریننده‌ترین فعالیت ورزشی است و گسترش روزافزون آن سبب شده از مرزهای جغرافیایی، نژادی، قومی، سیاسی و عقیدتی عبور کند. لبریز بودن ورزشگاه‌ها از تماشاچیان در دیدارهای داخلی، ملی، قاره‌ای و جهانی و برخورداری رقابت‌ها از بینندگان چند صد میلیونی پخش تلویزیونی، فوتبال را به مردمی‌ترین ورزش جهان تبدیل کرده است لذا باید از این فرصت بهره بگیریم تا به توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی دست پیدا کنیم (منظمی، ۲۰۲۳).

جمهوری اسلامی ایران نیز به عنوان یکی از حکومت‌های مردم سالار جهان که همواره طی سال‌های پس از انقلاب مورد اتهامات و تحریم‌های ناروا قرار گرفته است، می‌تواند از دیپلماسی ورزشی به منظور بهبود و تقویت تصویر خود در عرصه بین‌الملل در کنار سایر کارکردهای ورزش در این حوزه مانند کسب برندینگ و پرستیژ بین‌المللی، معرفی خود به عنوان کشوری صلح‌دوست و مخالف با نژادپرستی، مبارزه با فقر و بیماری، تعامل و تبادلات فرهنگی، جلوگیری و کاهش انزوای سیاسی و تحریم‌ها، توسعه اقتصادی مانند بهبود وضعیت گردشگری ورزشی و افزایش حمایت از ورزش و تبلیغات آن، افزایش هویت، غرور و انسجام ملی استفاده کند. پیشینه‌های پژوهش نشان‌دهنده تأکید و توجه بیشتر به نقش ورزش در توسعه روابط دوستانه و گسترش همکاری‌ها با سایر کشورها و سازمان‌های بین‌المللی به دلیل نقش عوامل فرهنگی، قدرت نرم و تعامل در سیاست خارجی و توجه به ورزش به عنوان ابزاری در جهت ارتقای پرستیژ بین‌المللی کشور با کسب موفقیت‌ها و افتخارات در صحنه‌های ورزشی بین‌المللی و نمایش قدرت است (شریعتی فیض آبادی، ۲۰۱۶). نقش ورزش و فعالیت‌های ورزشی که جزئی از بافت اجتماعی- فرهنگی کشورهاست، اکنون از یک فعالیت بدنی یا نوعی تفریح فراتر رفته و کارکردهای مختلف اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست محیطی، سیاسی و بین‌المللی پیدا کرده است (صباغیان، ۲۰۱۳). در جهان امروز در دیپلماسی بین‌المللی به منظور رشد اقتصاد داخلی و مقابله با سیاست انزواء، توجه به روابط رسمی و غیررسمی ضروری است و نقش ورزش به عنوان ابزاری مؤثر در توسعه روابط بین‌المللی مورد تأکید و توجه است. بنابراین لازم است این امکان بالقوه بازتعریف شده در ساختار دیپلماسی عمومی ایران برای توسعه روابط و ارتباطات بین‌المللی استفاده شود (صباغیان، ۲۰۱۳).

با وجود اینکه یکی از راه‌های مهم اعتمادسازی، شفاف‌سازی، تصویرسازی مثبت از ایران برگزاری مسابقات در داخل ایران است تاکنون از این پتانسیل در دیپلماسی ورزشی ایران به خوبی بهره گرفته نشده است و گاه به صورت منفی نیز از آن استفاده شده است که باعث ایجاد تنش و تصویری منفی از طرفین و تشدید اختلافات قومی (ایرانی و عربی بودن) و مذهبی (شیعه و سنی بودن) شده است. در طی سال‌های پس از انقلاب اسلامی برخی حرکت‌های جزئی که در حاشیه مسابقات فوتبال میان تیم‌های ایرانی و عربی رخ می‌داد به اختلاف‌های ایرانی و عربی می‌انجامید. اما از سال ۱۳۸۸ به بعد این مسأله شکل جدی به خود گرفته است. در جریان پیروزی تیم ملی فوتبال بحرین بر تیم ملی فوتبال ایران که به حذف ایران و صعود عربستان به جام جهانی منجر شد، پس از پایان آن دیدار در حالی که بحرینی‌ها نیز مثل ایران حذف شده بودند، به نشانه خوشحالی از کمک کردن به صعود عربستان سعودی، پرچم سبز این کشور را به دست گرفتند و در ورزشگاه دور افتخار زدند. چهار سال بعد از آن تیم فوتبال ایران در ورزشگاه آزادی بحرین را مغلوب کرد و به جام جهانی رفت و برخی تماشاگران در اقدامی تلافی‌جویانه، پرچم ژاپن را به علامت حذف بحرین و صعود ژاپن به دست گرفتند و به حریف دهن‌کجی

کردند. ماجرای نام خلیج فارس هم بارها به جدل لفظی میان مسئولان تیم‌های اعزامی عربی به ایران و بالعکس منجر شده است. نصب تابلوهای خلیج عربی در ورزشگاه‌های کشورهای جنوبی خلیج فارس و نصب پلاکاردهای خلیج فارس در استادیوم‌های ایران در هنگام رویارویی تیم‌های دو کشور چندین بار موجب اعتراض طرفین و واکنش مسئولان کنفدراسیون فوتبال آسیا شده است. با توجه به مطالب گفته شده اقدامات قابل انجامی را جمهوری اسلامی ایران در راستای بهره‌گیری از میزبانی رخدادهای ورزشی در جهت نیل به اهداف دیپلماسی ورزشی خود در منطقه حاشیه خلیج فارس می‌تواند انجام بدهد (صباغیان، ۲۰۱۳).

وجود اختلافات سیاسی و جغرافیایی میان کشور ایران و کشورهای عربی حوزه خلیج فارس که بعد از انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۹۸۷ در برخی مواقع شدت گرفته و دیگر تنش‌های سیاسی موجود در بین کشورهای حوزه خلیج فارس، مسابقات ورزشی نیز تحت تاثیر این اختلافات و جریان‌ها قرار دارند. عدم انتخاب ایران به عنوان میزبان بازی‌های بین‌المللی با برخی تیم‌های فوتبال عربی و یا برگزاری مسابقات فوتبال باشگاهی میان ایران و عربستان در کشور بی‌طرف، تغییر عنوان لیگ فوتبال امارات متحده عربی در سال ۲۰۱۳ به لیگ خلیج عربی امارات از جمله موارد تاثیر عوامل سیاسی و ژئوپلیتیک بر ورزش در منطقه خلیج فارس است. با توجه به موارد ذکر شده اهمیت ژئوپلیتیک ورزش بر میزان واگرایی یا همگرایی در بین کشورهای منطقه زیاد است. از جمله تاثیر سیاست و ژئوپلیتیک بر ورزش در منطقه خلیج فارس می‌توان به روابط ایران و عراق، ایران و عمان اشاره کرد که دو کشور از روابط همجواری مناسبی برخوردار هستند و ورزش توانسته در بیشتر شدن این روابط کمک کند اما با توجه به سردی روابط و وجود اختلافاتی که ایران با کشورهای عربی، بحرین و امارات متحده عربی دارد، این سیاست و ژئوپلیتیک است که بر مسابقات ورزشی بین کشورها نیز تاثیر گذاشته است و در برخی موارد ورزش باعث تنش بیشتر نیز شده است (رئیس السادات و همکاران، ۲۰۲۱). با توجه به اهمیت ذکر شده در مورد ورزش و روابط بین‌الملل و میزان جایگاه ورزش در جامعه و نقش آن در توسعه روابط بین‌الملل و همچنین تحقیقات کیفی اندک در حوزه ورزش و روابط بین‌الملل ضرورت پژوهش در این زمینه احساس می‌گردد و همچنین تحقیقات اندکی به بررسی ورزش در ساختار سیاست‌های ایران پرداخته‌اند و این امر ضرورت پژوهش در این زمینه را مهم و کاربردی می‌داند، لذا پژوهش حاضر تلاش کرد تا ضمن شناسایی ابعاد و ظرفیت‌های دیپلماتیک ورزش ایران، از این بستر به عنوان ابزاری برای آغاز و تقویت روابط دیپلماتیک با کشورهای عربی حوزه خلیج فارس به ویژه عمان و بحرین استفاده نماید همچنین در این پژوهش پرسش از چیستی دیپلماسی ورزشی است. از این رو این پژوهش سعی دارد با توجه به نقش دیپلماسی ورزشی در بهبود روابط ایران با کشورهای عربی خلیج فارس (به ویژه عمان و بحرین) در ابتدا ضمن استخراج مؤلفه‌های دیپلماسی ورزشی ایران، به نقش این مؤلفه‌ها در بهبود روابط بین‌الملل این کشورها بپردازد.

ورزش و رویدادهای ورزشی بین‌المللی یکی از عرصه‌های تحقق دیپلماسی عمومی تلقی می‌شود. در روابط بین‌الملل معاصر ورزش یکی از حوزه‌های موضوعی بسیار رایج و گسترده است. از اواخر قرن نوزدهم میلادی، دو روند هم‌زمان افزایش روزافزون تعاملات بین‌المللی و بین‌المللی شدن ورزش در جریان بوده‌اند. در عصر کنونی وجوه سیاسی و فرهنگی ورزش به صورت گسترده به رسمیت شناخته شده‌اند و ورزش بین‌المللی جز جدایی‌ناپذیر از پویای روابط میان ملت‌ها است. این تحول در ماهیت ورزش و توسعه دامنه‌ی جغرافیایی آن بخشی از تحولاتی است که طی قرن گذشته در حوزه‌ی روابط بین‌الملل اتفاق افتاده است. جهانی شدن، اهمیت یافتن سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی در سیاست‌گذاری‌ها، تأثیر شگرف جنبش‌های فراملی بر حاکمیت و تغییر روابط میان هویت و مکان، بخشی دیگر از این تحولات در محیط بین‌الملل می‌باشند. دیپلماسی ورزشی فعالیت‌های دیپلماتیک و نمایندگی اصحاب ورزش به نیابت از دولت متبوع آنها است (مورای، ۲۰۱۲). رویدادهای ورزشی به طور کلی و ورزش‌های بین‌المللی به طور خاص در چارچوب راهبردهای گسترده مدیریت افکار عمومی توسط دولت‌ها نقش مهمی در تجهیز منابع قدرت نرم نهفته شده در ارزش‌ها، فرهنگ و سیاست دارد. رویدادهای بزرگ ورزشی بین‌المللی فرصت‌های گسترده‌ای برای تحقق اهداف دیپلماسی عمومی کشورها ارائه می‌کند. بینندگان تلویزیونی رویدادهای بزرگ ورزشی همچون جام جهانی فوتبال یا بازی‌های المپیک بیشتر از میلیون‌ها نفر می‌باشند. بر این جمع می‌توان میلیون‌ها نفر مخاطب رسانه‌های شنیداری یا مکتوب و صدها هزار تماشاچی که برای دیدن مسابقات به ورزشگاه‌ها می‌روند را نیز اضافه کرد.

این رویدادهای ورزشی باعث جلب توجه تعداد زیادی از مردم در کشورهای مختلف می‌شود و پیام ساده و به شدت نمادین ارتباط این رویدادها با مسائل سیاسی بین‌المللی را به آنها می‌رساند. این رویدادهای بزرگ ورزشی از طریق عناصر ناسیونالیستی مشهود (پرچم، یونیفرم‌های ورزشی و موارد شبیه آنها) و نیز از طریق فراهم کردن فرصت مشابه برای تبلیغات و تحلیل‌گران به منظور آزمودن دستاوردهای

فردی یا تیمی برای آزمون‌های شخصی، اراده و دستاورد ملی یک عرصه نمایش بزرگ برای رهبران سیاسی به منظور رقابت‌های جهانی فراهم می‌آورد، توسل به ورزش‌های بزرگ بین‌المللی برای اعمال دیپلماسی عمومی در توانایی این رویدادها برای جلب توجه جهانی نهفته است (دنوس، ۲۰۱۲). دلیل توسل دولت‌ها و رویدادهای بزرگ ورزش بین‌المللی به منزله وسیله‌ای برای پیشبرد بین‌المللی و داخلی دیپلماسی عمومی خود، این است که ورزش رویدادی جمعی و پدیده فرهنگی به حساب می‌آید و از نظر اجتماعی از مسیر ارزش‌های جهانی مشترک اجرا می‌شود. ورزش با این ویژگی‌ها می‌تواند نقش مهم سیاسی در ملت‌سازی از طریق افزایش غرور داخلی در شکل دستاوردها و پیروزی‌های تیم ملی در سطح بین‌المللی از طریق نشان دادن هویت جمعی مورد تأیید در عرصه بین‌المللی ایفا کند. همچنین ورزش در سطح دیگر همراه با سایر اقدامات و مبادلات فرهنگی از قبیل دانش زبان و هنر به منزله بخشی از منابع فرهنگی قدرت نرم یک کشور عمل می‌کند. همچنین رویدادهای بزرگ ورزشی به ویژه جام جهانی فوتبال و بازی‌های المپیک اقدامات ارتباطی هستند که می‌توانند در جلب توجه میلیون‌ها انسان در سراسر جهان موفق شوند و بر این اساس یک تریبون کامل به حساب می‌آیند تا کشورها بتوانند فرهنگ و تصویر خود را از طریق آن به دیگران نشان دهند (منظمی، ۲۰۲۳). به همین دلیل است که امروز کشورهای مختلف علاوه بر تلاش برای حضور در مسابقات جام جهانی فوتبال و بازی‌های المپیک تلاش گسترده‌ای برای کسب میزبانی این رویدادها انجام می‌دهند. نکته مهم این است که امروزه حضور در جام جهانی فوتبال با بازی‌های المپیک و به ویژه میزبانی برگزاری این رویدادها به‌عنوان ابزارهای دیپلماسی عمومی دیگر مختص کشورهای توسعه‌یافته غربی نیست. بلکه تعداد زیادی از کشورهای در حال توسعه در آسیا و آفریقا نیز به جمع این کشورها پیوسته‌اند.

کوبیرکی^۱ (۲۰۲۳) پژوهشی با عنوان ورزش در نمایشگاه جهانی تحلیل دیپلماسی ورزشی در رویدادهای غیرورزشی انجام دادند. در این مقاله استفاده از ورزش در غرفه‌های کشور در اکسپو ۲۰۲۰ در دبی مورد توجه قرار گرفته است. هدف این تحقیق پاسخگویی به این سؤال پژوهشی در مورد چگونگی استفاده از ورزش برای ارتقای کشورها در طول نمایشگاه است، با هدف شناسایی مضامین اصلی که از طریق آن فعالیت‌ها و دارایی‌های مرتبط با ورزش مورد استفاده قرار گرفته‌اند و اینکه آیا آن‌ها نقش مهمی داشتند یا جزئی در ترویج یک دولت بحث اصلی ارائه شده در مقاله این است که استفاده از ورزش در شکل دادن به وجهه بین‌المللی یک دولت می‌تواند به شکل نمایش دارایی‌های مرتبط با ورزش در یک رویداد غیرورزشی باشد (گرامولگی، دوسوزی، ۲۰۲۱). پوسلیس، جنکین، شری^۲ (۲۰۲۲) پژوهشی با عنوان دیپلماسی ورزشی: بررسی یکپارچه انجام دادند. آن‌ها با استفاده از یک رویکرد مرور یکپارچه، مقالات مجلات را که بین سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۲۰ منتشر شده بودند، جمع‌آوری و مورد بررسی قرار دادند. ۲۲۴ مقاله برای ویژگی‌های کلیدی مانند محل تحقیق و نوع دیپلماسی تجزیه و تحلیل شدند. نتایج و بحث از برخی موضوعات رایج مرتبط با تحقیقات دیپلماسی ورزشی، مانند اتکای بیش از حد به مطالعات موردی، عدم ثبات نظری و تسلط بر تحقیقات از کشورهای با درآمد بالاتر پشتیبانی و به چالش می‌کشد (پوسلیس، جنکین، شری، ۲۰۲۳). گرامولگی و دوسوزی^۳ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان ورزش به عنوان ابزاری برای دیپلماسی عمومی در مجارستان به این نتیجه دست یافتند که با تحقق بخشیدن به ورزش در دیپلماسی عمومی، مجارستان به کشوری پیشگام در اروپای مرکزی و شرقی تبدیل شده است. دیپلماسی ورزشی دولت مجارستان با همه‌گیری کووید ۱۹ مهار نشده و این کشور همچنان به سرمایه‌گذاری عظیم در جذب و سازمان‌دهی مسابقات بین‌المللی ورزشی، میزبانی بازی‌های المپیک تابستانی در بوداپست که به عنوان هدف نهایی استراتژی دیپلماسی ورزشی دولت فعلی است تمرکز دارد. صابونچی و حسینی (۲۰۲۳) در پژوهشی تحت عنوان دیپلماسی ورزشی در توسعه روابط بین‌الملل ایران با کشورهای حوزه خلیج فارس نشان داد با توجه به نتایج دیپلماسی فرهنگی، رسانه‌ای، اقتصادی و عمومی به ترتیب بیشترین اثر را در دیپلماسی ورزشی با کشورهای حوزه خلیج فارس خواهند داشت. در این بین استفاده از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد منطقه، تعامل با دستگاه دیپلماسی کشور و تولید آثار رسانه‌ای مشترک با سایر کشورها، همکاری اقتصادی با کارآفرینان حوزه خلیج فارس و تنظیم سند همکاری وزارت ورزش و جوانان با وزارت امور خارجه موثرترین هستند. لذا تشکیل کمیته‌ای از نهادهای متولی ورزش و دیپلماسی کشور و برنامه‌ریزی برگزاری رویداد ورزشی در حوزه خلیج فارس با پیام صلح و دوستی پیشنهاد می‌شود.

1. Kobierecki

2. Postlethwaite, Jenkin & Sherry

3. Garamvölgyi & Dóczy

عزیزیان کهن وزارع آبدانسر (۲۰۲۳) در پژوهشی تحت عنوان طراحی مدل عوامل اثرگذار بر توسعه ارتباطات فدراسیون‌های ورزشی ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس نشان دادند که فدراسیون‌های ورزشی مختلف می‌توانند با استفاده از روابط مطلوب با فدراسیون‌های ورزشی کشورهای دیگر در جهت رشد و توسعه منابع انسانی سازمان خود تلاش کنند. طبق اطلاعات حاصل از پژوهش، ۷۱ مضمون اولیه در قالب ۱۱ مضمون اصلی: محتوای رسانه‌ای، هنجارهای رفتاری، توسعه زیرساخت‌ها، راهبرد مدیریتی، ابعاد سیاسی، ابعاد امنیتی، تعاملات ورزشی، همبستگی بین‌الملل، ارتباطات ورزشی، اعتبار ملی و تجربیات آموزشی، شناسایی گردید. در نتیجه به مدیران ارشد فدراسیون‌های ورزشی کشور ایران پیشنهاد می‌شود از مفاهیم شناسایی شده در این پژوهش، در جهت بهبود روابط ورزشی با کشورهای دیگر استفاده کنند. پلونده و رستمی (۲۰۲۲) در تحقیق خود تحت عنوان سنجش ارتباط بین دیپلماسی ورزشی و پرستیژ بین‌المللی کشورها؛ مطالعه موردی میزبانی قطر برای جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲ با توجه به پرسش اصلی مقاله این‌گونه بیان شد که دیپلماسی ورزشی چگونه بر پرستیژ بین‌المللی قطر تأثیر گذار است و با استفاده از روش تحلیلی توصیفی این فرضیه به دست آمد که قطر توانسته از طریق دیپلماسی ورزشی و در ذیل آن گرفتن حق میزبانی جام جهانی فوتبال در سال ۲۰۲۲، با چهار مؤلفه تبدیل شدن به یک بازیگر مهم منطقه‌ای، فرصت مهم دیپلماسی عمومی و قدرت نرم، مشارکت در مورد صلح و امنیت و جذب افکار عمومی، نقشی جدی برای خود پیدا کند و در نهایت پرستیژ و اعتبار بین‌المللی خود را افزایش دهد. هنرمند و همکاران (۲۰۲۲) پژوهشی با عنوان شناسایی و اولویت‌بندی پیش‌نیازهای توسعه عرصه دیپلماسی ورزشی انجام دادند. نتایج حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد پیش‌نیازهای دیپلماسی ورزشی ترکیبی از مقوله‌های فرعی کسب کرسی‌های بین‌المللی در ورزش، داشتن نقشه راه برای راهبران دیپلماسی در عرصه بین‌المللی، جریان‌سازی، ظرفیت‌های اولیه، بسترسازی، تدوین برنامه راهبردی، سرمایه‌گذاری در جهت ارتقاء قدرت نرم و آگاهی بین‌المللی است (هنرمند و همکاران، ۲۰۲۲). شریعتی فیض‌آبادی و منظمی (۲۰۲۱) در تحقیق خود با عنوان مدل تجربی جایگاه ورزش در توسعه دیپلماسی عمومی دریافتند که با توجه به سطوح طبقه‌بندی دیپلماسی ورزشی ماحصل ترکیب مفاهیم دیپلماسی دوطرفه، چندگانه، مردم در مقابل مردم، نرم و دیپلماسی فرهنگی است. یافته‌های پژوهش ورزش به دلیل «جذابیت» و «اثرگذاری» جهان‌شمول خود نقشی پررنگ در تقویت دیپلماسی عمومی کشورها دارد.

سبزی و شریعتی فیض‌آبادی و صابونچی (۲۰۲۱) در تحقیق خود با عنوان نقش دیپلماسی ورزش در توسعه روابط با کشورهای غربی، که نتایج آزمون همبستگی نشان داد متغیر جریان‌های مذهبی بیشترین تأثیر را بر تبادل فرهنگی دارد. تبادل فرهنگی رابطه مثبت و معناداری با صلح‌سازی و وحدت ملی دارد. در نهایت رابطه مثبت و معنادار بین صلح‌سازی و وحدت ملی با توسعه اقتصادی مشاهده شد. به نظر می‌رسد یافتن گفتمان مشترک در ابعاد تعاملات فرهنگی به ویژه در بستر ورزش، علاوه بر تقویت صلح و دوستی میان جمهوری اسلامی ایران و این کشورها، توسعه اقتصادی را برای جمهوری اسلامی ایران به ارمغان آورد. احمدی و آقاخانی و رضایی (۲۰۲۱) در تحقیق خود با عنوان طراحی مدل دیپلماسی فوتبال و روابط بین‌المللی در ایران از دیدگاه صاحب‌نظران هدف از انجام این تحقیق طراحی مدل نقش فوتبال در دیپلماسی و کسب جایگاه بین‌المللی در ایران بود. نتایج تحقیق نشان داد که دیپلماسی فوتبال در هشت موضوع: توسعه سیاسی، توسعه فرهنگی، توسعه رسانه، توسعه صلح و دوستی، توسعه اقتصادی، توسعه گردشگری، توسعه وحدت و هویت ملی و کسب جایگاه بین‌المللی تأثیرگذار هست. عبدی و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیق خود با عنوان طراحی مدل اعمال قدرت نرم از طریق دیپلماسی ورزشی، منابع دیپلماسی ورزشی در سه گروه شامل رویدادهای ورزشی، سرمایه‌های انسانی ورزشی و تولیدکنندگان ورزشی طبقه‌بندی شد. استراتژی‌های ماهرانه تبدیل شامل انسجام بین دیپلماسی رسمی و ورزشی، سفیران فرهنگی شایسته، عملکرد بالا و پوشش گسترده رسانه‌ای شناسایی شد و برآمدهای دیپلماسی ورزشی به دو گروه برآمدهای صریح/ویژه و برآمدهای ضمنی/عمومی طبقه‌بندی شد. اصلی‌ترین مورد انتظار اجرای ابتکارات دیپلماسی ورزشی، ایجاد صلح از طریق کاهش/رفع تنش بین دولت‌ها/ملت‌های متخاصم و توسعه صلح بین دولت‌ها/ملت‌های دوست هست.

روشن‌شناسی پژوهش

این تحقیق به دنبال شناسایی و دسته‌بندی مؤلفه‌های راهبردی دیپلماسی ورزش در تسهیل روابط بین‌الملل ایران با کشورهای عربی عمان و بحرین است، لذا از لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش به کار رفته توصیفی-پیمایشی هست. هدف از تحقیق کاربردی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. در ابتدا با بررسی مبانی نظری و ادبیات پژوهش، مؤلفه‌های راهبردی دیپلماسی ورزش در تسهیل روابط

بین الملل ایران با کشورهای عربی عمان و بحرین استخراج شدند. این پژوهش دارای دو جامعه آماری خبرگان و مدیران است. جامعه اول مرتبط با خبرگان و متخصصین بودند. این جامعه شامل خبرگان دانشگاهی در زمینه مدیریت ورزشی، دیپلماسی ورزشی، توسعه روابط بین الملل با ورزش که اساتید دانشگاه و هم چنین دانشجویان مقطع دکتری و کارشناسی ارشد بودند که بر موضوع مورد نظر تسلط داشته و از نظر پژوهشی مطالعات مشابه داشته اند. همچنین خبرگان صنعت ورزش بودند. افرادی که دارای سابقه کاری، تحصیلات دانشگاهی و پست مدیریتی در سازمان های مرتبط با این موضوع را داشتند بودند. از این گروه ها برای شناسایی و استخراج مؤلفه ها با استفاده از تحلیل تم و پس از آن تأیید متغیرهای استخراجی با استفاده از روش روایی لاوشه استفاده شد. جامعه آماری دوم پژوهش (بخش کمی)، کارشناسان مدیریت ورزشی بودند.

با توجه به نامعلوم بودن حجم جامعه از فرمول حجم جامعه نامعلوم برای تعیین حجم نمونه استفاده شد.

$$n = \frac{Z^2 \times S^2}{d^2}$$

بر این اساس مقدار آماره Z برابر با ۹۶/۱، مقدار سطح خطا (۰/۰۵) و برای محاسبه واریانس تعداد ۳۰ پرسشنامه اولیه توزیع شد که بیشترین مقدار انحراف معیار برابر ۴۸/۰ به دست آمد. بر این اساس حداقل حجم نمونه برابر ۳۳۹ نفر محاسبه شد. برای نمونه گیری از روش نمونه گیری در دسترس استفاده شد، بر این اساس تعداد ۴۵۰ پرسشنامه توسط پژوهشگران در بین افراد توزیع شد، تعداد ۳۹۰ پرسشنامه برگشت داده شد که نرخ برگشت برابر ۶/۸۶ درصد بود. از این تعداد پرسشنامه، تعداد ۳۸۵ پرسشنامه به صورت کامل پر شده که برای تحلیل ها مورد استفاده قرار گرفتند.

روایی پرسشنامه با استفاده از روایی واگرا و همگرا و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت. روایی واگرایی پرسشنامه با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و روایی هم گرایی پرسشنامه با استفاده از روایی سازه (تحلیل عاملی تأییدی) مورد تأیید قرار گرفت. به منظور ارزیابی پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شد که نتایج در جدول شماره ۱ در زیر ارائه شده است.

جدول ۱. آلفای کرونباخ پرسشنامه ها و متغیرهای استخراجی پژوهش

پایایی مرکب	مونتریت هتريت	آلفای کرونباخ	راهبردهای سخت ورزشی
۰/۹۰۶	۰/۹۰۱	۰/۸۹۲	راهبردهای نرم ورزشی
۰/۸۸۶	۰/۸۶۴	۰/۸۵۵	شرایط علی
۰/۹۳۹	۰/۹۳۴	۰/۹۳۲	پیامدهای سازنده و مثبت
۰/۹۳۰	۰/۹۲۰	۰/۹۱۹	

یافته های پژوهش

در این پژوهش مآخذ اصلی داده ها مصاحبه بوده است به طوری که مصاحبه های ابتدایی به صورت اکتشافی بوده و به تدریج پس از انجام هر مصاحبه، کدگذاری مصاحبه به داده های حاصل از مصاحبه ها اضافه می گردید و به وسیله روش مقایسه دائمی داده ها مقوله ها از طریق کدگذاری باز پدیدار می گردید. به همین ترتیب کدگذاری های ۱۶ مصاحبه انجام شد و کدهای اولیه و مقوله ها ظهور یافت. ابتدا متن مصاحبه ها (البته لازم به ذکر است که متن مصاحبه هایی که اول هر سؤال آورده شده است تنها ۱۰ دقیقه از هر مصاحبه بوده است)، سپس کدهای شناسایی شده از مصاحبه ها، نحوه کدگذاری باز آن ها، کدگذاری محوری، انتخابی برای هر سؤال به ترتیب و تفصیل آورده شده است. در انتها نیز مؤلفه های راهبردی دیپلماسی ورزش در تسهیل روابط بین الملل ایران با کشورهای عربی عمان و بحرین (حوزه خلیج فارس) در قالب پرسشنامه در اختیار متخصصین قرار گرفت و با استفاده از روش روایی لاوشه، مقادیر CVI و CVR آن ها محاسبه شد. در جدول شماره ۲، کدهای استخراجی به همراه این اطلاعات ارائه شده است.

جدول ۲. مؤلفه‌های راهبردی دیپلماسی ورزش در تسهیل روابط بین‌الملل ایران با کشورهای عربی عمان و بحرین به همراه محاسبه CVI و CVR

وضعیت	مقدار CVI	مقدار CVR	کدها
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۷۵	استفاده از تکنیک برجسته‌سازی اشتراکات ایران و خلیج‌فارس.
تأیید	۰/۸۱۲۵	۰/۸۷۵	تدوین برنامه‌های راهبردی در ارتقای دیپلماسی عمومی از طریق ورزش.
تأیید	۱	۰/۶۲۵	برنامه‌ریزی برای همکاری اقتصادی در ورزش با کارآفرینان کشورهای منطقه.
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۵	توجه بیشتر به ظرفیت‌های اقتصاد ورزش در جامعه هدف و کشورهای منطقه
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۶۲۵	تلاش کشورها برای تبلیغ و ترویج فرهنگ غنی اسلامی با استفاده از ظرفیت ورزش.
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۷۵	تقویت تعاملات بین مردم منطقه و توسعه روابط فرهنگی.
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۶۲۵	کاهش خشونت جهانی با استفاده از ظرفیت‌های ورزشی.
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۶۲۵	تولید محتوا بر اساس قرابت‌های دینی و فرهنگی با کشورهای منطقه.
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۶۲۵	های سیاسی و تضادهای ایدئولوژیک بین کشورها با دیپلماسی ورزشی، تنش کاهش کلیشه
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۷۵	استفاده از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد در کشورهای منطقه
تأیید	۰/۸۱۲۵	۰/۸۷۵	ایجاد تصویر مثبت از رشد ورزشی ایران و کشورهای همسایه.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	توسعه و رشد فعالیت سازمان‌های غیردولتی و خصوصی
تأیید	۰/۸۱۲۵	۰/۶۲۵	توسعه سیستم‌های مجازی ارتباطات در سطح جهانی و کشورهای منطقه
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	تلاش در راستای ایجاد نگرشی یکپارچه در بخش مدیران ورزشی به نقش ورزش در ایجاد روابط با دیگر کشورها.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۶۲۵	تلاش دولت‌های منطقه برای عادی‌سازی و روان‌سازی روابط سیاسی با همسایگان.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	وقوع انقلاب اطلاعات در عصر جدید.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	احیای موقعیت‌های دیپلماتیک ورزش کشور در سطح منطقه.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	ارتقا فرهنگ شفافیت سیاست‌گذاری در سطح بین‌المللی ورزشی.
تأیید	۰/۸۷۵	۱	ارتقای فرهنگ مسئولیت‌پذیری در بخش روابط ورزشی و پاسخگویی در مقابل اهداف و برنامه‌های ورزشی.
تأیید	۱	۰/۸۷۵	تأکید بیشتر کشورهای منطقه بر ایدئولوژی مذهبی و سیاسی مشترک بین کشورهای منطقه.
تأیید	۱	۰/۸۷۵	استفاده بیشتر از ظرفیت فناوری‌های ارتباطی در توسعه اقتصاد بین‌المللی ورزش.
تأیید	۱	۰/۸۷۵	ها با کمک سرمایه‌گذاری‌های منطقه‌ای، تلاش برای توسعه و نوسازی دولت
تأیید	۰/۸۱۲۵	۰/۸۷۵	برگزاری جلسات هم‌اندیشی بین وزارتخانه‌های مرتبط.
تأیید	۱	۰/۷۵	های بین نژادی در منطقه و حفظ انسجام بین‌المللی کاهش رقابت
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	از بین رفتن موانع تجارت متقابل بین کشورهای منطقه از طریق ورزش
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	تلاش بیشتر دولتمردان کشورهای همسایه برای داشتن صداقت عمومی دولت‌ها در تبیین اهداف ارتباطی.
تأیید	۱	۰/۷۵	تلاش در راستای نمادسازی و تصویرسازی مشترک در سطح منطقه.
تأیید	۱	۰/۷۵	آموزش و تقویت مفاهیم مرتبط با دیپلماسی عمومی از طریق ورزش.
تأیید	۱	۰/۷۵	توسعه و رشد تجارت ورزشی در دنیا و ارتباطات تجاری با سایر کشورها
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	های اسلامی بین کشورهای همسایه، تلاش برای توسعه ارزش
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	تنظیم سند همکاری بین وزارت ورزش و وزارت امور خارجه
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۷۵	وجود و توسعه شبکه‌های بر خط برای ایجاد ارتباط با سایر کشورها.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	پدیدار شدن موضوعاتی با ماهیت فراملی در بخش ورزش.
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۷۵	تعریف اهداف کوتاه‌مدت و بلندمدت ورزشی برای ایجاد ارتباط در سطح منطقه.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	فعال‌سازی ظرفیت‌های نخبگان ورزشی و همسو با اعتقادات اسلامی
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	پیشرفت گسترده کشورهای منطقه در زمینه ارتباطات
تأیید	۰/۹۳۷۵	۱	بهره‌برداری از ظرفیت ورزشکاران اعزامی به مسابقات در کشورهای همسایه
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	پیوند فکری و اجتماعی آحاد مردم در کشورهای همسایه
تأیید	۰/۹۳۷۵	۱	وجود فناوری‌های نوین با استفاده از زیرساخت‌های ارتباطی.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	تخصصی شدن فعالیت دیپلمات‌ها در زمینه اقتصاد ورزشی.
تأیید	۱	۰/۸۷۵	تعامل سازمان‌های ورزشی بیشتر با دستگاه دیپلماسی رسمی کشور
تأیید	۱	۱	مشارکت دادن افراد در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با ارتباطات منطقه‌ای.
تأیید	۰/۸۱۲۵	۰/۷۵	شناخت دقیق‌تر و عمیق‌تر نیازهای ورزشی کشورهای منطقه خلیج‌فارس.
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۸۷۵	هم‌افزایی سیاست‌گذارانه در حوزه ابتکارات بین‌المللی دیپلماسی ورزشی (رایزن ورزشی).
تأیید	۱	۰/۸۷۵	جذب دیپلمات‌های متخصص و متعهد در کشورهای حاشیه خلیج‌فارس و آموزش آنان
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	تعامل وزارت ورزش و جوانان دوسویه با سازمان‌های مختلف کشور.

وضعیت	مقدار CVI	مقدار CVR	کدها
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	وجود ابزارهای پیشرفته اطلاع‌رسانی در امور ارتباطی و بهبود سیستم‌های اطلاع‌رسانی در بین جوامع بین‌الملل.
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۸۷۵	تقویت اقتدار سیاسی ورزشی ایران در راستای تحکیم روابط با کشورهای منطقه
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	بازنگری آیین‌نامه‌های اجرایی نهادهای ورزشی
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۸۷۵	بالا رفتن توان تجزیه و تحلیل افراد از ارتباطات بازاریابی بین‌المللی
تأیید	۰/۹۳۷۵	۱	توسعه ائتلاف‌های سازمان‌های غیردولتی در ورزش بین‌الملل مخصوصاً در کشورهای منطقه.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	ایجاد تفکری مناسب برای احترام به هویت ملی و تمامیت ارضی کشورهای منطقه، در منطقه
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۸۷۵	معرفی دیپلماسی عمومی از طریق ورزشی به صورت فرا حکومتی
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۷۵	تأسیس مجامع جدید رسانه‌ای ورزشی در سطح کشورهای منطقه
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۷۵	بهره‌مندی از تاریخ و تمدن غنی ایران برای فعالیت در حوزه ورزش
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	تولید آثار مشترک ورزشی از طریق همکاری با سایر کشورهای همسایه
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	صلح پایدار در منطقه ایجاد محیطی مناسب برای اتخاذ تصمیمات سیاسی صلح محور در منطقه
تأیید	۱	۰/۶۲۵	آگاهی از میزان تأثیرگذاری افراد منطقه بر تحولات بین‌المللی
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	مخاطب شناسی و آشنایی کافی با ذائقه مخاطبان پیش از تولید محتوا.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	استفاده از آثار هنری و مستندهای ورزشی اثرگذار
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۸۷۵	برنامه‌های مشترک بر اساس مزیت‌های نسبی موجود با منطقه
تأیید	۱	۰/۸۷۵	بهبود روابط خارجی و افزایش تفاهم دولت‌ها.
تأیید	۱	۰/۸۷۵	برند سازی ورزشی ایران مبتنی بر مفاهیم درست و مبانی فکری، متمرکز بر هویت، ذهنیت و منزلت ورزش ایران و همچنین مبتنی بر نمایش احساس و ادراک ملت ایران.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	های مشترک‌های مختلف داخلی و همچنین کشورهای همسایه به منظور ساخت برنامه استفاده از ظرفیت
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	پیشبرد سیاست همسایگی و احترام متقابل در قبال کشورهای همسایه.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	رفع قوانین حکومتی و دولتی مانع از تحقق دیپلماسی ورزشی با حذف موانع فکری و فرهنگی مدیران.
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	بهره‌گیری از کارکرد سرگرمی در شبکه‌های ورزشی برای جذب مخاطب
تأیید	۰/۸۷۵	۰/۸۷۵	پاسخگویی در برابر مردم برای ایجاد برنامه‌های جذاب ورزشی در کشورهای منطقه
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۸۷۵	تقویت محافل و تبادل علمی ورزشی با سایر کشورهای منطقه
تأیید	۰/۹۳۷۵	۰/۷۵	رشد آرمان‌های مشترک در فضای منطقه و دفاع بیشتر از گروه‌های تحت ستم و گروه‌های آسیب‌دیده در مناطق محروم.
تأیید	۰/۹۲۵	۰/۸۰۱۷۸۵۷۱۴	میانگین مقادیر

پس از استفاده از حد استاندارد (همان‌طور که پیش‌تر نیز توضیح داده شد، این حد در CVI برابر با ۰/۶ و در CVR برای ۱۵ خبره برابر با ۴۹/۰ است. بر همین اساس گواهایی که از این مقادیر، مقدار کمتری کسب کنند باید از پژوهش حذف شوند. گویه‌ای که مقدار CVR آن کمتر از ۰/۴۹ و مقدار CVI آن کمتر از ۰/۶ باشد از پژوهش حذف خواهد شد و در غیر این صورت یعنی مقدار CVR های بالاتر از ۰/۴۹ و CVI های بالاتر از ۰/۶ مورد تأیید قرار گرفته و در پژوهش باقی می‌مانند، در این پژوهش مؤلفه‌ای از پژوهش حذف نشد و مقادیر آن که در جدول بالا ارائه شده است نشان‌دهنده وضعیت خوب شاخص روایی است. همچنین مقادیر CVI و CVR ها محاسبه شده حاکی از روایی مناسب پرسشنامه است. همچنین میانگین نهایی CVR و CVI ها محاسبه شد که هر یک به ترتیب برابر با ۹۲۵/۰ و ۸۰۱۷۸۵۷۱۴/۰ محاسبه شد که حاکی از وضعیت مناسب این شاخص‌ها و روایی مناسب پرسشنامه است.

تحلیل عاملی اکتشافی

در این بخش برای شناسایی عامل‌های اصلی و کاهش و خلاصه‌سازی داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده می‌شود. تحلیل عاملی اکتشافی در دو بخش انجام شد، بخش اول مربوط به سؤالات که مؤلفه‌های استخراجی از مرحله ادبیات به دست آمد و پس از آن این مؤلفه‌ها نام‌گذاری شدند. سپس به منظور کاهش مؤلفه‌ها، در مرحله دوم تحلیل عاملی اکتشافی این مؤلفه‌ها در سه دسته اصلی جای گرفتند. در این بخش برای شناسایی عامل‌های اصلی و کاهش و خلاصه‌سازی داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده می‌شود. این بخش شامل مراحل زیر است:

تحلیل عاملی اکتشافی

در گام اول آزمون KMO and Bartlett's Test انجام شد. آزمون کفایت نمونه KMO برابر با ۰/۹ است (بزرگ‌تر از ۰/۷ است) که نشان‌گر کفایت مقدار نمونه‌گیری است. در نتیجه انجام تحلیل عاملی برای این داده‌ها امکان‌پذیر است و تحلیل عاملی برای کشف ساختار جدید از داده‌ها (ساختار عاملی) مناسب است.

آزمون کفایت نمونه جدول ۳. (KMO) و بارتلت

اندازه کفایت نمونه KMO		۰/۹۰۱۰
آزمون بارتلت کرویت	کای اسکوئر تقریبی	۲/۰۸۵
	درجه آزادی	۲۴۱۵
	سطح معناداری (Sig)	۰/۰۰۰

مرحله دوم: جدول اشتراکات

در ادامه تحلیل عاملی اکتشافی، خروجی جدول اشتراکات گرفته شد و خروجی دوم در جدول زیر به ترتیب اشتراک اولیه^۱ و اشتراک استخراجی^۲ را نشان می‌دهد؛ جدول اشتراکات این پژوهش (جدول شماره ۴) نشان می‌دهد که تمامی سؤالات (شاخص‌ها) نمره بالاتر از ۵/۰ دارند؛ بنابراین طبق قاعده مذکور، این شاخص‌ها تأیید گردیده و تحلیل عاملی روی همین شاخص‌ها تحلیل می‌شود.

جدول ۴. جدول اشتراکات پرسشنامه

مشخصه گویه	بار عاملی اشتراک ^۳	مشخصه گویه	بار عاملی اشتراک ^۲	مشخصه گویه	بار عاملی اشتراک ^۱
PE1	۰/۶۲۰	PF1	۰/۶۵۶	PT1	۰/۶۴۸
PE2	۰/۶۵۶	PF2	۰/۷۰۶	PT2	۰/۷۰۴
PE3	۰/۶۸۷	PF3	۰/۷۴۵	PT3	۰/۷۲۹
PE4	۰/۶۳۵	PF4	۰/۶۹۰	PT4	۰/۷۵۰
PE5	۰/۷۵۳	PF5	۰/۶۷۸	PT5	۰/۸۰۶
PE6	۰/۷۵۷	PF6	۰/۵۸۲	PT6	۰/۸۲۸
HR1	۰/۷۴۱	PH1	۰/۷۰۸	ND1	۰/۷۲۱
HR2	۰/۸۳۳	PH2	۰/۷۹۳	ND2	۰/۷۲۶
HR3	۰/۶۹۴	PH3	۰/۷۴۶	ND3	۰/۷۸۶
HR4	۰/۷۵۵	PH4	۰/۷۷۹	ND4	۰/۸۰۳
RD1	۰/۶۸۳	SP1	۰/۷۵۴	TR1	۰/۶۶۶
RD2	۰/۷۵۵	SP2	۰/۷۶۵	TR2	۰/۷۲۹
RD3	۰/۷۳۰	SP3	۰/۷۷۶	TR3	۰/۷۶۷
RD4	۰/۷۱۲	SP4	۰/۸۰۹	TR4	۰/۷۹۷
RD5	۰/۶۱۴	SP5	۰/۸۱۶	TR5	۰/۸۱۹
BO1	۰/۶۵۱	BO4	۰/۷۶۱	FF1	۰/۶۲۸
BO2	۰/۷۶۷	BO5	۰/۷۰۶	FF2	۰/۷۱۱
BO3	۰/۶۵۴			FF3	۰/۷۱۸

مرحله سوم: مقدار کل واریانس تبیین شده^۴: جدول شماره ۵ نشان می‌دهد که عامل‌های موجود می‌توانند به چند عامل تبدیل شوند و این عامل‌ها چند درصد از واریانس موردنظر را پوشش می‌دهند و نشان‌دهنده روایی سؤالات است. همان‌طور که از جدول شماره ۵ مشاهده می‌شود تمام عوامل ۱ تا ۱۴ دارای مقادیر ویژه بزرگ‌تر از ۱ هستند و در تحلیل باقی ماندند. در واقع این جدول بیان می‌دارد که شاخص‌های پرسشنامه، جمعاً ۱۴ عامل با واریانس کل تبیین شده بیش از ۳۴۲/۷۲٪، قادر به سنجش بوده است. این امر نشان‌دهنده روایی سازه مناسب سؤالات این حوزه است.

1. Initial
2. Extraction
3. Extraction
4. Total Variance Explained

جدول ۵. واریانس کل تشریح شده در داده‌های پرسشنامه

اجزا	مقادیر ویژه اولیه ^۱			مجموع مجذورات بارهای عاملی استخراج شده ^۲			مجموع مجذورات بارهای عاملی چرخش یافته ^۳		
	کل	% واریانس	% تجمعی	کل	% واریانس	% تجمعی	کل	% واریانس	% تجمعی
۱	۱۸/۸۵۰	۲۶/۸۶۴	۲۶/۸۶۴	۱۸/۸۰۵	۲۶/۸۶۴	۲۶/۸۶۴	۴/۴۷۶	۶/۳۹۴	۶/۳۹۴
۲	۵/۳۲۶	۷/۶۰۹	۳۴/۴۷۳	۵/۳۲۶	۷/۶۰۹	۳۴/۴۷۳	۴/۲۹۰	۶/۱۲۹	۱۲/۵۲۳
۳	۴/۳۲۰	۶/۰۴۳	۴۰/۵۱۶	۴/۳۲۰	۶/۰۴۳	۴۰/۵۱۶	۴/۲۳۲	۶/۰۴۶	۱۸/۵۶۸
۴	۳/۳۲۰	۴/۷۴۲	۴۵/۲۵۸	۳/۳۲۰	۴/۷۴۲	۴۵/۲۵۸	۴/۰۶۸	۵/۸۱۲	۲۴/۳۸۱
۵	۲/۷۶۶	۳/۹۵۲	۴۹/۲۰۹	۲/۷۶۶	۳/۹۵۲	۴۹/۲۰۹	۴/۰۴۶	۵/۷۸۰	۳۰/۱۶۰
۶	۲/۵۳۴	۳/۶۲۰	۵۲/۸۳۰	۲/۵۳۴	۳/۶۲۰	۵۲/۸۳۰	۳/۸۷۹	۵/۵۴۱	۳۵/۷۰۱
۷	۲/۲۶۲	۳/۲۳۱	۵۶/۰۶۱	۲/۲۶۲	۳/۲۳۱	۵۶/۰۶۱	۳/۷۵۷	۵/۳۶۸	۴۱/۰۶۹
۸	۲/۱۰۰	۳/۰۰۰	۵۹/۰۶۱	۲/۱۰۰	۳/۰۰۰	۵۹/۰۶۱	۳/۴۷۷	۴/۹۶۷	۴۶/۰۳۶
۹	۱/۹۸۲	۲/۸۳۲	۶۱/۸۹۲	۱/۹۸۲	۲/۸۳۲	۶۱/۸۹۲	۳/۲۷۹	۴/۶۸۴	۵۰/۷۲۰
۱۰	۱/۷۱۵	۲/۴۵۰	۶۴/۳۴۲	۱/۷۱۵	۲/۴۵۰	۶۴/۳۴۲	۳/۱۶۰	۴/۵۱۴	۵۵/۲۳۴
۱۱	۱/۵۴۸	۲/۲۱۱	۶۶/۵۵۳	۱/۵۴۸	۲/۲۱۱	۶۶/۵۵۳	۳/۱۰۵	۴/۴۳۶	۵۹/۶۷۰
۱۲	۱/۴۵۱	۲/۰۷۳	۶۸/۶۲۶	۱/۴۵۱	۲/۰۷۳	۶۸/۶۲۶	۳/۰۵۱	۴/۳۵۹	۶۴/۰۲۹
۱۳	۱/۳۲۱	۱/۸۸۷	۷۰/۵۱۳	۱/۳۲۱	۱/۸۸۷	۷۰/۵۱۳	۲/۹۴۹	۴/۲۱۳	۶۸/۲۴۲
۱۴	۱/۲۸۰	۱/۸۲۹	۷۲/۳۴۲	۱/۲۸۰	۱/۸۲۹	۷۲/۳۴۲	۲/۸۷۰	۴/۱۰۰	۷۲/۳۴۲

و در نهایت وابستگی هر عامل به مؤلفه مورد نظر شناسایی شد که برای ساخت مؤلفه‌ها از آنها استفاده گردید. تحلیل‌های صورت گرفته در مورد هر عامل به طور واضح، مبین نقش تعیین کننده هر کدام از این عوامل در دیپلماسی ورزشی است. بدین ترتیب می‌توان نتیجه گرفت که هر کدام از این عوامل با توجه به اولویت اهمیت خود، به عنوان راهبردی برای دیپلماسی ورزش در تسهیل روابط بین‌الملل ایران با کشورهای عربی عمان و بحرین شناسایی شده‌اند. در این مرحله با توجه به گویه‌ها در هر کدام از عوامل، به نام‌گذاری عامل‌ها پرداخته خواهد شد. این بخش پاسخگوی سؤال پژوهش «عوامل راهبردی ورزش در تسهیل روابط بین‌الملل ایران با کشورهای عربی عمان و بحرین کدامند؟» است. برای نام‌گذاری عامل‌ها از دو معیار کلی «قابل کنترل بودن/ یا نبودن» و «کلی بودن/ یا خاص بودن» استفاده شده است. عامل اول (پیشران‌های سیاسی در سطح بین‌الملل): این عامل شامل ۶ گویه است که ۳۹۴/۶ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند. این عامل‌ها بیشترین واریانس را دارا هستند. این عوامل در کنترل مسائل سیاسی است و خاص سیاست است. با توجه به ویژگی‌ها و اشتراکات بین این عوامل و اینکه این عوامل به عنوان عوامل مؤثر بر دیپلماسی ورزشی است، این عامل را «پیشران‌های سیاسی در سطح بین‌الملل» نام‌گذاری می‌شود. عامل دوم (پیشران‌های فناوری در سطح بین‌الملل): شامل ۶ گویه است که ۱۲۹/۶ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند. این ۶ گویه دارای دو ویژگی بارز هستند؛ در کنترل یک کشور نیستند و مختص فرآیندها و جریان‌های فناوری هستند. بر اساس ادبیات و ماهیت گویه‌ها، می‌توان گفت که این تم‌ها در ماهیت عامل فناوری رخ خواهند داد. به عبارتی، این عامل اشاره به پیشرفت فناوری در سطح جهان و منطقه دارند. به همین دلیل، گویه‌ها تحت عنوان «پیشران‌های فناوری در سطح بین‌الملل» نام‌گذاری می‌شوند. عامل سوم (پیشران‌های اقتصادی در سطح بین‌الملل): این عامل شامل ۶ گویه است که ۰۴۶/۶ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند. با توجه به ماهیت عوامل، این عوامل در کنترل کشورها است، هم‌چنین خاص عوامل اقتصادی است و در ارتباط با نقش عوامل اقتصادی در دیپلماسی ورزشی است. در نتیجه این عامل به عنوان «پیشران‌های اقتصادی در سطح بین‌الملل» نام‌گذاری شد. عامل چهارم (برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش): این عامل شامل ۵ گویه است که ۸۱۲/۵ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند. با توجه به ماهیت عوامل، این عوامل در کنترل کشورها هستند، هم‌چنین خاص مبحث برنامه‌ریزی استراتژیک در حوزه ورزش هستند، در نتیجه نام این عامل به عنوان

1. Initial Eigenvalues

2. Extraction Sums of Squared Loadings

3. Rotation Sums of Squared Loadings

«برنامه‌ریزی استراتژیک ورزش» نام‌گذاری می‌شود. عامل پنجم (پیشران‌های فرهنگی در سطح بین‌الملل): این عامل شامل ۶ گویه است که ۷۸/۵ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند. با توجه به ماهیت این عوامل، همه آن‌ها در کنترل فرهنگ و تمدن کشورهای اسلامی است. هم‌چنین خاص مباحث دینی و مذهبی و اشتراکات فرهنگی است. در نتیجه با توجه به ادبیات و هم‌گرایی این عوامل، عامل را به عنوان «پیشران‌های فرهنگی در سطح بین‌الملل» نام‌گذاری می‌شود. عامل ششم (توسعه و پیشرفت رسانه‌ای): این عامل شامل ۵ گویه است که ۵۴۱/۵ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند. این عوامل مرتبط با سرمایه‌گذاری در رسانه و نقش پیشرفت رسانه در نزدیکی فرهنگی جوامع است، هم‌چنین خاص ارتباطات مردم آنان است. در نتیجه با توجه به ادبیات این عامل به عنوان «توسعه و پیشرفت رسانه‌ای» نام‌گذاری شد. عامل هفتم (بهبود درک و بصیرت عمومی): این عامل شامل ۵ گویه است که ۳۶۸/۵ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. این عوامل مرتبط با مردم و جامعه است، هم‌چنین خاص رشد فکری جامعه است. در نتیجه با توجه به ادبیات این عامل به عنوان «بهبود درک و بصیرت عمومی نام‌گذاری شد. عامل هشتم (استراتژی تقویت روابط دیپلماتیک سیاسی): این عامل شامل ۵ گویه است که ۹۶۷/۴ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. این عوامل مرتبط با راهبردها است، هم‌چنین خاص برنامه‌ریزی کردن برای دستیابی به اهداف دیپلماسی ورزشی است. در نتیجه با توجه به ادبیات این عامل به عنوان «استراتژی تقویت روابط دیپلماتیک سیاسی» نام‌گذاری شد. عامل نهم (بهبود فضای فرهنگی): این عامل شامل ۵ گویه است که ۶۸۴/۴ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. این عوامل به‌گونه‌ای به عنوان خروجی دیپلماسی است، هم‌چنین خاص نتایج فرهنگی دیپلماسی ورزشی است. در نتیجه با توجه به ادبیات این عامل به عنوان «بهبود فضای فرهنگی» نام‌گذاری شد. عامل دهم (استفاده از ظرفیت‌های منابع انسانی سازمان ورزشی): این عامل شامل ۴ گویه است که ۵۱۴/۴ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. این عوامل به‌گونه‌ای به عنوان سیاست‌گذاری و راهبرد است، هم‌چنین خاص منابع انسانی موجود است. در نتیجه با توجه به ادبیات این عامل به عنوان «استفاده از ظرفیت‌های منابع انسانی سازمان ورزشی» نام‌گذاری شد. عامل یازدهم (نیازسنجی دقیق در کشور): این عامل شامل ۴ گویه است که ۴۳۶/۴ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. این عوامل به‌گونه‌ای در زمینه نیازسنجی است، هم‌چنین خاص نیازهای ورزشی کشور است. در نتیجه با توجه به ادبیات این عامل به عنوان «نیازسنجی دقیق در کشور» نام‌گذاری شد. عامل دوازدهم (بهبود فضای سیاسی): این عامل شامل ۵ گویه است که ۳۵۹/۴ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. این عوامل به‌گونه‌ای در زمینه سیاست است، هم‌چنین به عنوان یک خروجی و نتیجه‌ای برای دیپلماسی ورزشی است. در نتیجه با توجه به ادبیات این عامل به عنوان «بهبود فضای سیاسی» نام‌گذاری شد. عامل سیزدهم (استفاده از ظرفیت‌های بالقوه منابع انسانی ورزشی): این عامل شامل ۵ گویه است که ۲۱۳/۴ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. این عوامل به‌گونه‌ای در حوزه منابع انسانی در کشور است، هم‌چنین به عنوان راهبردهایی برای استفاده از ظرفیت‌های بالقوه منابع انسانی برای دیپلماسی ورزشی است. در نتیجه با توجه به ادبیات این عامل به عنوان «استفاده از ظرفیت‌های بالقوه منابع انسانی ورزشی» نام‌گذاری شد. عامل چهاردهم (تعاملات وزارت ورزش با کشور): این عامل شامل ۴ گویه است که ۱۰/۴ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. این عوامل به‌گونه‌ای در حوزه وزارت ورزش و جوانان در کشور است، هم‌چنین به عنوان تلاش این سازمان در ارتباط با دیگر سازمان‌ها برای ایجاد دیپلماسی ورزشی است. در نتیجه با توجه به ادبیات این عامل به عنوان «تعاملات وزارت ورزش و جوانان با کشور» نام‌گذاری شد. با تجزیه و تحلیل کدها توسط محقق، مشخص گردید که این کدها توانایی متناسب شدن به یک طبقه بالاتر از انتزاع را نیز دارند، به همین جهت در این سازه‌های دیگر، به تعریف مقوله‌های فرعی نیز پرداخته شده است. لازم به ذکر است در این مرحله نیز سعی گردید جمع‌بندی در مورد کدهای استخراج شده انجام گردد تا اگر موارد مشابهی در مرحله پیشین حذف نگردید، در این مرحله غربالگری مجدد شده و محصول نهایی باکیفیت بالاتری ارائه گردد و از تکرار مکررات تا حد امکان کاسته شود.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج کسب شده می‌توان بیان کرد که دیپلماسی ورزشی را می‌توان در یک تقسیم‌بندی کلی‌تر یعنی دیپلماسی عمومی و فرهنگی قرار داد. در عصر جهانی شدن تأثیر عناصر فرهنگی بر روابط بین دولت‌ها بسیار افزایش یافته و دیپلماسی عمومی و فرهنگی به طور اعم و دیپلماسی ورزشی به طور اخص توجه بیش‌تری به سمت خود جلب می‌کند. استفاده از کارکردهای ورزش برای توسعه دیپلماسی فرهنگی عمومی و ظرفیت‌سازی مناسب در کشورهای هدف، به سیاست‌ها و برنامه کلان دولت‌ها برمی‌گردد. بر همین مبنا هدف از این پژوهش

تلاش در راستای تدوین الگوی راهبردی دیپلماسی ورزش در تسهیل روابط بین‌الملل ایران با کشورهای عربی عمان و بحرین (حوزه خلیج فارس) است. در زمینه نتایج این پژوهش می‌توان بیان کرد که شرایط علی (پیشران‌های) دیپلماسی ورزشی در سطح بین‌الملل شامل چهار مؤلفه پیشران‌های اقتصادی در سطح بین‌الملل؛ پیشران‌های فرهنگی در سطح بین‌الملل؛ پیشران‌های فناوری در سطح بین‌الملل و پیشران‌های سیاسی در سطح بین‌الملل در الگوی طراحی شده، به عنوان زیربنای الگو هست و بر بقیه مؤلفه‌ها اثرگذار هستند. در راستای پیشران‌های فرهنگی دیپلماسی ورزشی می‌توان بیان کرد که داشتن برنامه کلان، راهبردی و جامع، سیاست‌های فرهنگی بلندمدت، استراتژی روشن در حوزه ورزش و روابط بین‌الملل، افق‌های روشنی را برای جامعه باز کرده و مسیر رشد و پیشرفت همه‌جانبه را برای جامعه هموار می‌کند. نتایج این پژوهش با تحقیق جوادی ارجمند (۲۰۱۵) همسو است و دلیل آن این است که در چارچوب قدرت نرم، با بررسی دیپلماسی عمومی در ابعاد مفهومی و کارکردی که به تحلیل نقش فرصت‌ها و چالش‌ها در حوزه دیپلماسی عمومی ایران پرداخته و راهکارهای موثر برای بهبود و تقویت مناسبات و روابط ایران با همسایگان جنوبی مورد بررسی قرار داده است نشان می‌دهد که در سیاست خارجی ایران در حال حاضر جایگاه روشن و تثبیت شده‌ای از مفهوم و کارکرد دیپلماسی عمومی وجود ندارد و دلیل آن به مسئله فقدان دکترین سیاسی - امنیتی جامع نسبت به حوزه خلیج فارس و مشخص نبودن جایگاه دیپلماسی عمومی در سیاست خارجی ایران با کشورهای منطقه برمی‌گردد، یکی از اقدامات استراتژیک ایران در حوزه دیپلماسی عمومی و فرهنگی و سیاست‌گذاری فرهنگی مناسب برای تعامل ایران با کشورها در حوزه‌های مختلف می‌باشد. عزیزیان کهن (۲۰۲۲) به طور کلی ارزش‌های فرهنگی نقش مهمی در همبستگی بین‌الملل جوامع ایفا می‌کنند و اساسا دیپلماسی فرهنگی در واقع تأمین منافع ملی با استفاده از ابزارهای فرهنگی است (زارع آبدان‌سری، ۲۰۲۳). در راستای برنامه‌ریزی استراتژیک در ورزش نتایج با پژوهش قادری و همکاران (۲۰۲۱)، سیزی و شریعتی فیض آبادی و صابونچی (۲۰۲۱) همسو می‌باشد و دلیل همسویی نقش و اهمیت توسعه صلح، دوستی و تعامل با دیگر کشورها در راستای بهبود روابط دیپلماتیک ورزشی است (احمدی، آقاخانی، رضایی، ۲۰۲۱ و عبدی و همکاران ۲۰۲۱). با توجه به پژوهش عزیزیان کهن و زارع آبدان‌سری (۲۰۲۳) در یک جمع‌بندی می‌توان گفت، خویشتن‌داری بیشتر ورزشکاران، مربیان و تماشاگران در رویدادهای ورزشی سبب جلوگیری از تنش‌های احتمالی می‌شود که این موضوع در بهبود روابط بین‌الملل فدراسیون‌های ورزشی ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس اثرات مثبتی به دنبال دارد و در نهایت این مسئله رشد و توسعه منابع انسانی سازمان‌های ورزشی را در پی خواهد داشت. همچنین با پژوهش منظمی (۲۰۲۳) هم‌سو می‌باشد و دلیل همسویی این است که امروزه کشورهای حوزه خلیج فارس با استفاده از قدرت و پتانسیل ورزش، سعی در تقویت و توسعه تعاملات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و حتی برندینگ دارند. بحرین، سرمایه‌گذاری وسیعی در حوزه اتومبیل‌رانی در سال ۲۰۰۴ کرد. امارات هم میزبانی جام ملت‌های آسیا را به عهده گرفت و از همه مهم‌تر، قطر میزبان جام جهانی شد. این کشورها می‌خواهند در نقشه جهانی با برندینگ قوی، ظاهر شوند. و همچنین فوتبال پرریننده‌ترین فعالیت ورزشی است و گسترش روزافزون آن سبب شده از مرزهای جغرافیایی، نژادی، قومی، سیاسی و عقیدتی عبور کند. لبریز بودن ورزشگاه‌ها از تماشاچیان در دیدارهای داخلی، ملی، قاره‌ای و جهانی و برخورداری رقابت‌ها از بینندگان چند صد میلیونی پخش تلویزیونی، فوتبال را به مردمی‌ترین ورزش جهان تبدیل کرده است لذا باید از این فرصت بهره بگیریم تا به توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی دست پیدا کنیم. می‌توانند از این فرصت استفاده کرده و نزاع و بحث‌ها را کمتر کنند. در راستای پیشران‌های سیاسی دیپلماسی ورزشی در سطح بین‌الملل که مربوط به مسائل سیاسی است. چنانچه ویژگی‌ها و اشتراکات بین این عوامل بر دیپلماسی ورزشی است. ورزش به عنوان ابزاری برای دستیابی به اهداف دیپلماتیک، از سوی سیاستمداران کشورهای مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ اما فدراسیون‌های مختلف ورزشی کشور ایران، از این فرصت به خوبی استفاده نمی‌کنند و ارتباطات ورزشی کشور ایران با کشورهای حاشیه خلیج فارس در برخی از رشته‌های ورزشی در سطح مطلوبی قرار ندارد که این موضوع پیامدهای منفی بسیاری برای اعتبار بین‌المللی کشور ایران به همراه دارد استفاده از دیپلماسی ورزشی درست و کارآمد می‌تواند دولت‌مردان را در پیشبرد اهداف سیاسی خود به ویژه در عرصه روابط بین‌الملل و ایجاد صلح جهانی یاری کند. که با نتایج پژوهش (آدیرو رو، ۲۰۱۰) همسو می‌باشد و دلیل همسویی این است که پژوهش نشان می‌دهد که دولت‌ها از ورزش برای افزایش باروری غرور ملی در سطح بین‌المللی استفاده می‌کنند و با به‌کارگیری قدرت نرم ایجاد شده از این طریق نفوذ منطقه‌ای و جهانی خود را گسترش می‌دهند. علاوه بر این رخدادهای بین‌المللی می‌توانند محلی برای ملاقات‌های روسای کشورها و سازمان‌های فراملی در چارچوبی صلح‌طلبانه باشند. در همه‌ی

این موارد، یک امر مشترک وجود دارد و آن این است که ورزش می‌تواند با ایجاد فرصت گفتگویی صلح‌جویانه در محیطی صلح‌آمیز مردمان را به هم نزدیک‌تر سازد. با توجه به یافته‌های تحقیق، استفاده از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد در کشورهای منطقه، مهمترین مؤلفه اثرگذار بر بخش فرهنگی دیپلماسی ورزشی با کشورهای حوزه خلیج فارس گزارش شده است. همچنین با پژوهش مارلین و همکاران^۱ (۲۰۱۹) همسو می‌باشد که بیان می‌کنند که ورزش و رویدادهای ورزشی نقش مهمی در تقویت و توسعه روابط دیپلماتیک بین کشورها و ایجاد صلح در جهان ایفا می‌کنند (دیکسون و همکاران، ۲۰۱۹).

در راستای راهبردهای نرم ورزش (استفاده از منابع انسانی در ورزش) می‌توان گفت که به طور کلی یکی از اصلی‌ترین منابع هر سازمانی در حوزه‌های مختلف، منابع انسانی است و عوامل پدیدآورنده آن، افرادی با نیازهای نامحدود و بی‌شمار می‌باشند که چنانچه به نیازهایشان به طور صحیح پاسخ داده شود؛ انگیزه کافی به منظور بروز استعداد و مهارت‌های خود در راستای رسیدن به اهداف سازمانی را خواهند داشت. در همین راستا داشتن روابط دیپلماتیک مناسب با کشورهای دیگر، یکی از راه‌های توسعه منابع انسانی است و بر این اساس سازمان‌های ورزشی و به خصوص فدراسیون‌های ورزشی می‌توانند با توسعه ارتباطات خود با فدراسیون‌های ورزشی کشورهای خارجی، در جهت توسعه منابع انسانی سازمان خود گامی موثر بردارند این نتایج با پژوهش منظمی (۲۰۲۳) همسو می‌باشد و دلیل همسویی این است که ورزش هم کم هزینه‌تر از سایر روش‌ها برای توسعه تعاملات دیپلماتیک است و هم اهرمی است تا بتوان به اهداف صلح‌طلبانه دست پیدا کرد. در کنار این موضوع، عربستان، سرمایه‌گذاری زیادی در زمینه فوتبال انجام داده است. رونالدو را در اختیار گرفته و حالا تمامی دنبال‌کنندگان رونالدو، می‌دانند که عربستان سعودی باشگاه فوتبال خوبی دارد که رونالدو در آن بازی می‌کند و در مجموع این کشور به فوتبال اهمیت می‌دهد. اخیراً مذاکراتی هم با مسی و آلابا برای جذب در تیم‌های عربستانی وجود داشته است و اگر ما بتوانیم، برای انجام یک بازی، میزبان تیم‌های عربستانی با حضور ستاره‌هایی نظیر رونالدو باشیم، هم می‌توانیم آورده اقتصادی داشته باشیم و هم موضوع ایران هراسی را کم‌رنگ‌تر از قبل کنیم. دولت‌ها هم می‌توانند از این فرصت استفاده کرده و نزاع و بحث‌ها را کمتر کنند. در راستای پیامدهای سازنده و دیپلماسی ورزشی که با نتایج پیمان فر و همکاران (۲۰۱۹) همسو است و دلیل آن این است که برنامه محوری و شناخت دیپلماسی ورزشی پیامدهای عمده‌ای در توسعه جامعه‌شناسی سیاسی، سیاست خارجی و توسعه‌ی ورزشی کشورها در ابعاد مختلف در بر خواهد داشت. همچنین با نتایج پژوهش رئیس سادات (۲۰۲۲) همسو می‌باشد و دلیل همسویی نیز این است که ورزش به عنوان فضای مناسبی همسایگی یکی از موضوعات موثر در قدرت، رقابت و همگرایی در مقیاس ملی و فراملی است. ورزش‌های رقابتی بین‌المللی برای یادآوری افراد برای مقایسه خود با دستاوردها و توانایی‌های کشور دیگر مفید است. در این میان خلیج فارس به دلیل داشتن منابع انرژی و موقعیت استراتژیک، شاخص‌ترین منطقه جهان است. تنش بین کشورهای منطقه به ویژه بین ایران و برخی کشورهای عربی افزایش یافته است. بیشتر این تنش‌ها در مسابقات ورزشی و ورزشی ظاهر شده است. بنابراین، پیدایش رقابت سیاسی-جغرافیایی در مسابقات ورزشی را می‌توان به عنوان ژئوپلیتیک ورزش مورد بررسی قرار داد. نتایج تحقیق حاکی از آن است که مسابقات ورزشی می‌تواند زمینه همگرایی و همکاری را به ارمغان آورد و در برخی موارد باعث افزایش و تقویت تنش و رقابت شود. همچنین رسانه‌ها به عنوان یک عامل موثر در بهبود دیپلماسی ورزش می‌باشند. مفاهیم شناسایی شده و نتایج پژوهش در این بخش با پژوهش صفاتی و قربانی و رضایی (۲۰۲۳)، همسو است. دلیل آن نیز نقش رسانه‌ها در ایجاد مزیت ارتباطی و تعاملی و همچنین فراهم کردن بستر دیپلماسی با کشورهای دیگر است. در جمع‌بندی این بخش می‌توان گفت، رسانه‌های ارتباطی نقشی موثر در بهبود روابط ورزشی بین ایران و کشورهای حوزه خلیج فارس دارند که بایستی از آن در جهت توسعه منابع انسانی بهره‌مند شد. بر همین اساس پیشنهادات زیر ارائه شده است. در زمینه توسعه پیشران‌های اقتصادی توصیه می‌شود که: مدیران کشور به مسئله تجارت ورزش و زمینه‌هایی مانند گردشگری ورزشی در منطقه اهتمام بورزند و با ایجاد مشترکات با کشورهای همسایه مخصوصاً عمان و بحرین در راستای افزایش ظرفیت‌های اقتصادی در حوزه تجارت ورزش توجه لازم را مبذول نمایند. توجه بیشتر به مسئله اقتصاد پایدار و وابسته با کشورهای همسایه که خود سبب خواهد شد تا تمامی کشورهای منطقه به عنوان هدفی مشترک در راستای طرح‌ریزی اهداف و استراتژی‌های نرم و سخت ورزشی تلاش نمایند و در نهایت این موضوع به کسب منافع بیشتر در این حوزه بینجامد. تلاش دولت‌های منطقه، مخصوصاً کشورمان ایران به نوسازی و بازسازی امکانات و تسهیلات ورزشی که این امر سبب ایجاد نگرش تعامل‌گرایانه مدیران کشور با کشورهای همسایه خواهد شد. باید تلاش شود تا موانع سرمایه‌گذاری در منطقه و کشورهای

همسایه و اتباع آن و کشور ما کاهش یابد تا با توجه به مسئله سرمایه‌گذاری اقتصادی، گردش مالی و وجوه در بین کشورها به راحتی انجام بگیرد و جریان سرمایه در کشورهای همسایه مخصوصاً عمان و بحرین و ایران به صورت روان صورت بگیرد. در زمینه پیشران‌های فرهنگی توصیه می‌شود که باید بیش از هر چیزی بر مشترکات بین کشورهای همسایه مخصوصاً دو کشور بحرین و عمان توجه شود. اشتراکات فرهنگی، مذهبی و ... سبب ایجاد اتحاد و هم‌دلی دو ملت خواهد شد. باید تلاش شود تا منطقه عاری از بیگانگان شود و با اتحاد و هم‌دلی در منطقه، سران کشورهای همسایه و کشور عزیزمان ایران، خودشان برای آینده کشورشان تصمیم‌گیری کنند و این امر سبب بهبود روابط و استقلال این نظام‌ها خواهد شد. جلب و جذب فعالان جهانی با هدف کاستن از ابهامات و نگرانی‌ها و بازنمایی منفی درباره ایران در زمینه توسعه پیشران‌های سیاسی توصیه می‌شود که: تلاش شود تا از تعصبات مغرضانه برخی از افراد در تصمیمات مدیریتی کشور کاسته شود و با ایجاد نگرشی جامع در زمینه ارتباط با همسایگان مخصوصاً کشورهای عربی بحرین و عمان، اطلس جامع روابط صلح‌آمیز با این کشورها طراحی و ترسیم گردد و در درون این اطلس جامع جایگاه ورزش و دیپلماسی ورزشی به عنوان یک تسهیل‌گر روابط مورد توجه قرار بگیرد. کارشناسان درباره دیپلماسی سیاسی بر این باورند که تماس‌های ورزشی، زمانی می‌تواند مفید فایده شود که از تصمیم دو کشور برای تجدیدنظر در روابط آن‌ها به کار برده شود. این تماس‌ها در بعد ورزش توانسته است، یخ روابط را باز کند؛ اما روابط ورزشی به تنهایی نمی‌تواند به حسن روابط منتهی شود. ورزش نیز مانند برقراری روابط هنری، فرهنگی و اقتصادی در میان کشورها مانند مبادلات و نشست‌های برجستگان و نخبگان رشته‌های مختلف هنر و فرهنگ، فقط تا حدی زمینه‌ساز برقراری برخی از مراودات بین کشورهاست. در زمینه پیشران‌های فناوری توصیه می‌شود که: سیستم‌های مجازی و فناوری اطلاعات در کشورهای منطقه با یک سرمایه‌گذاری مشترک توسعه یابد و با استفاده از فناوری‌های بومی و حمایت دولت‌های منطقه، در راستای بومی‌سازی فناوری اطلاعات در منطقه تلاش شود. می‌توان از امکانات و ابزارهای دنیای جدید به منظور پیشبرد اهداف دیپلماسی ورزش استفاده کرد و تلاش شود تا رشد فناوری اطلاعات به عنوان عاملی مؤثر در بهبود روابط بین کشورهای منطقه مورد استفاده قرار بگیرد. پژوهش حاضر مانند پژوهش‌های دیگر دارای محدودیتی‌هایی بود که ماهیت پژوهش و نتایج آن را تحت تأثیر قرار می‌داد. از جمله مهم‌ترین محدودیت‌های پژوهش، دسترسی به خبرگان صنعت، با توجه به تعداد کم آنان و مشغله‌های کاری آنان بود. از دیگر محدودیت‌های پژوهش، هم‌زمانی با مشکل کرونا در کشور بود که شرایط مصاحبه‌های حضوری را دشوار کرده بود. همچنین به پژوهشگران پیشنهاد می‌گردد تا در پژوهش‌های آتی، می‌توان با مصاحبه با همه کشورهای جامعه آماری، از نظرات و ایده‌های کشورهای مورد بررسی استفاده کرد. همچنین می‌توان با استفاده از نظریه داده بنیاد و مدل اشتراوس و کوربین، الگو طراحی گردیده و با استفاده از روش‌های مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد ارزیابی قرار بگیرد.

References

- Azizian Kohan N, Zare Abandansari M. Designing a Model of Influencing Factors on Development of Communication between Sports Federations of Iran and Persian Gulf Countries. *Human Resource Management in Sport*. 2023; 10(2):367-385.
- Ahmadi S, Aghakhani A, Rezaei A. Designing a Model of Football Diplomacy and International Relations in Iran from the Perspective of Stakeholders. *Contemporary Research in Sports Management*. 2021;11(22):129-139. (in Persian)
- Abdi K, Talebpour M, Ranjkesh MJ, Jabari N. Designing a model of applying soft power through sports diplomacy. *Sports Management Studies*. 2021;13(66):263-293. (in Persian)
- Adair D, Rowe D. Beyond boundaries? 'Race', ethnicity and identity in sport. *International Review for the Sociology of Sport*. 2010 Sep;45(3):251-7.
- Barzegar K. Regionalism in Iran's Foreign Policy. *Central Eurasian Studies*. 2009;2(5):23-40. (in Persian)
- Dixon MA, Anderson AJ, Baker RE, Baker PH, Esherrick C. Management in sport for development: Examining the structure and processes of a sport diplomacy initiative. *International Journal of Sport Management and Marketing*. 2019;19(3-4):268-92.
- Donos M. Communicating sport mega-events and the soft power dimensions of public diplomacy. University of Ottawa (Canada); 2012.
- Garamvölgyi B, Dóczy T. Sport as a tool for public diplomacy in Hungary. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*. 2021 Oct 7;90(1):39-49.
- Garamvölgyi B, Bardocz-Bencsik M, Dóczy T. Mapping the role of grassroots sport in public diplomacy. *Sport in Society*. 2022 May 4;25(5):889-907.
- Grix J. Sport politics and the Olympics. *Political studies review*. 2013 Jan;11(1):15-25.

- Honarmand M, Mohammadian F, Salehi Amiri S R, Nobakht Z. Identifying and prioritizing the prerequisites for the development of sports diplomacy. *Socio-Cultural Changes*. 2022;19(1):174-190. (in Persian)
- Javadi Arjmand M. Public and cultural diplomacy of the Islamic Republic of Iran in relations with Persian Gulf countries. *Quarterly Islamic Revelation studies*. 2015;12(41):9-28. (in Persian)
- Kobierecki MM. Sport at the World Expo. Analysis of sports diplomacy at the non-sporting event. *Place Branding and Public Diplomacy*. 2023 Dec;19(4):413-25.
- Monazami AH. Determining the Paradigm Model for the Development of Iran's Sports Interactions with the Arab-Speaking Countries of the Persian Gulf. *Sport Management, Tehran University*. 2023 Apr 25. (in Persian)
- Murray S. The two halves of sports-diplomacy. *Diplomacy & statecraft*. 2012 Sep 1;23(3):576-92.
- Nataqpour Noori M, Basharti MR, Rafii E. Investigation of the effective factors of the convergence of Iran and Oman and its impact on the national security of the Islamic Republic. *Defense Policy*. 2016;25(98):63-81. (in Persian)
- Postlethwaite V, Jenkin C, Sherry E. Sport diplomacy: an integrative review. *Sport management review*. 2023 May 27;26(3):361-82.
- Polvande H, Rostami F. Measuring the relationship between sports diplomacy and the international prestige of countries; A case study of Qatar's hosting of the 2022 FIFA World Cup. *Faslnameh sazman-haye bein almlali*. 2021;15(5):369-345. (in Persian)
- Peymanfar MH, Elahi A, Sajjadpour SM, Hamidi M. Explaining of sports diplomacy by using the paradigm: a qualitative study. *Sport Management Journal*. 2019 Mar 21;11(1):59-75. (in Persian)
- Qadri M, Sephernia R, Salehi Amiri S R, Rezaei A. Designing a cultural model of diplomacy of the Islamic Republic of Iran in sports, focusing on sports and political fields. *Organizational behavior management studies in sports*. 2013;8(29):49-61. (in Persian)
- Raeissadat SM, Mottaghi A, Sajjadi SN, Rabiei H. The Geopolitics of Sport and Diplomacy of Neighborhood Relations in the 2022 World Cup in Qatar (Case study: Iran and the Persian Gulf Arab States). 2021 Dec 22;17(64):334-52. (in Persian)
- Shahrezaei F, Shirzadi R. Sports, politics and international relations. *International Studies*. 2016;13(1):185-220. (in Persian)
- Sabbaghian A. Sports Diplomacy. *Culture-Communication Studies*. 2013;16(31):132-51. (in Persian)
- Saboonchi R, Hosseni Asgarabadi M. Sports diplomacy in the development of Iran's international relations with the countries of the Persian Gulf. *Strategic Studies on Youth and Sports*. 2023 Apr 25. (in Persian)
- Shariati Feizabadi M, Monazzami A. The empirical model of sport in development of public diplomacy. *Communication Management in Sport Media*. 2021 Mar 21;8(3):13-26. (in Persian)
- Sabzi Z, Shariati Feizabadi M, Saboonchi R. Role of sport diplomacy in developing interactions of Iran and USA. *Sport Management Journal*. 2021 Jan 20;12(4):1119-40. (in Persian)
- Sefati S, Ghorbani S, Rezaei Shirazi R. Explanation and prioritization of factors affecting sports diplomacy in cyber space. *Communication Management in Sports Media*. 2023;10(4):19-27. (in Persian)
- Zare Abandansari M. Designing a Model of Influencing Factors on Development of Communication between Sports Federations of Iran and Persian Gulf Countries. *Human Resource Management in Sports*. 2023 Jun 22;10(2):367-85. (in Persian)